

Hebreeuws. Een dode taal?

Dat het modern Hebreeuws een levende taal is, is wel duidelijk. Vrijwel alle bewoners van Israël spreken deze taal. Het is trouwens wel bijzonder dat deze taal ontstaan is. Vele eeuwen lang schreven Joodse geleerden wel in na-bijbels Hebreeuws, in wat men nu Mishna-Hebreeuws noemt. De Talmoed, de bibliotheek van Joodse commentaren uit de eerste eeuwen van de gewone jaartelling was in Mishna-Hebreeuws, een soort combinatie van Aramees en Hebreeuws, geschreven.

Eind 19e, begin 20e eeuw is een orthodoxe Jood, Jehoeda ben Levi, begonnen met het Hebreeuws weer te introduceren. Aanvankelijk werd het alleen gebruikt in zijn eigen gezin. Zelf heeft hij veel nieuwe woorden geïntroduceerd. Na de vorming van de staat Israël werd het de officiële taal van het land, en kwam de term 'Ivriet' in gebruik, ter onderscheiding van 'Hebreeuws', de taal die zo'n twintig eeuwen lang geen spreektaal meer geweest was. Het klassieke Hebreeuws is wel al die tijd in gebruik geweest in de synagoge. Ook in Jezus' dagen was het Hebreeuws al geen spreektaal meer. De Joden in Israël spraken Aramees in die tijd, een verwante taal. Enkele woorden in onze vertalingen van het Nieuwe Testament herinneren nog aan het Hebreeuws, zoals de uitdrukking 'Talitha koemi', 'meisje sta op', en enkele kruiswoorden van Jezus. Dat in die tijd het Hebreeuws in erediensten gebruikt werd, blijkt bijvoorbeeld uit Lukas 4: 17-20, waar Jezus uit de boekrol van Jesaja voorleest. Een gesproken taal in het dagelijks omgaan met elkaar was het Hebreeuws toen al niet meer, maar mag men daarom van 'een dode taal' spreken. Als Jezus de woorden van Jesaja actualiseert bewijst hij daarmee dat het Hebreeuws, de taal van Tenach, het Oude Testament, een levende taal is.

Grammaticaal is het Bijbels Hebreeuws een 'dode taal', want de definitie hiervan is dat het een taal is die niet meer in gebruik is als omgangstaal. Maar inhoudelijk is het Bijbel Hebreeuws juist een springlevende taal, en zeker een taal met levenbrengende gedachten.

Lukas de Groot. September 2024